

Tennur - sem hluti af líkamanum -

Eva Guðrún Sveinsdóttir
Tannlæknir, sérgrein: barnatannlækningar
Tannlæknadeild HÍ, Tannlæknastofan í Glæsibæ

Grunnnám í tannlækningum – Tannlæknadeild HÍ 2003-2009

Sérnám í barnatannlækningum – Tannlæknadeild Oslóarháskóla 2012-2015

Meistarapróf í barnatannlækningum – Tannlæknadeild HÍ 2017

HANDLÆKNASTÖÐIN
THE SURGICAL CLINIC

Tannlæknastofan í Glæsibæ

Tannlæknadeild HÍ

Tennur og tengsl þeirra við sjúkdóma, heilkenni og fatlanir

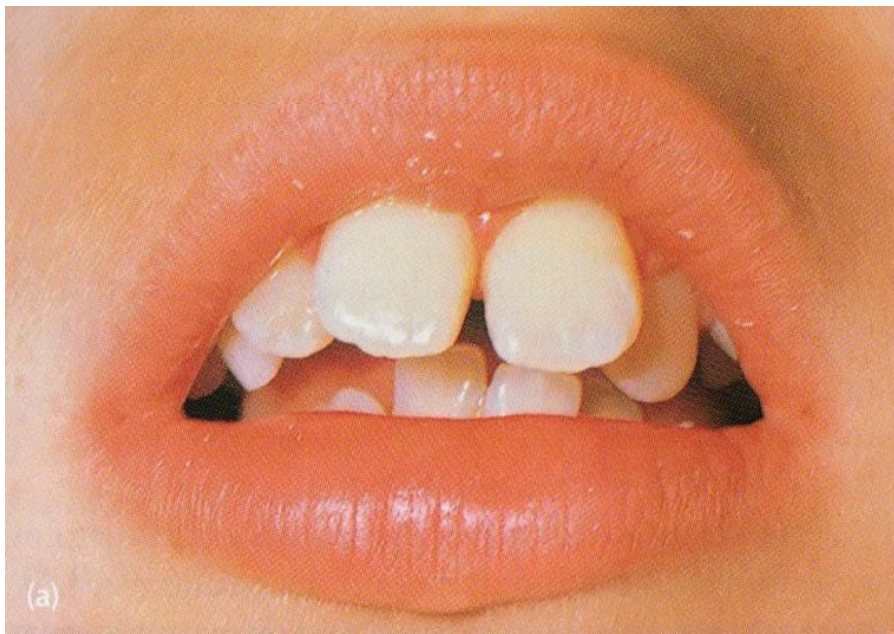
Tanntengdir þættir sem skipt geta máli

- Tanntengdir þættir sem greinast í nokkrum mæli í almennu þýði barna, en hefur oft aukna tíðni hjá börnum með sjúkdóma, heilkenni eða skerta færni
 - Truflun á uppkomutíma tanna
 - Ógreind tannáta

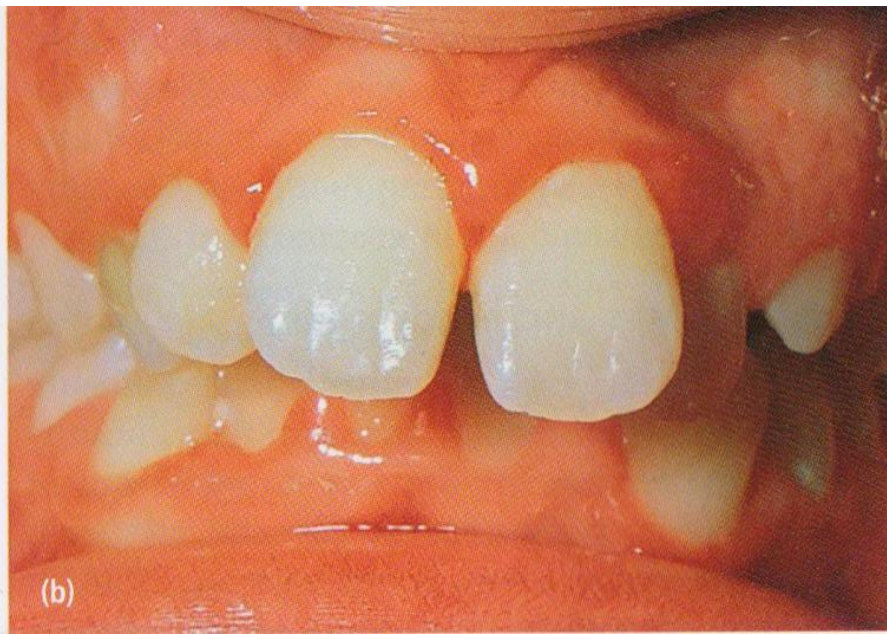

Tanntengdir þættir sem skipt geta máli

- Tanntengdir þættir sem greinast í nokkrum mæli í almennu þýði barna, en hefur oft aukna tíðni hjá börnum með sjúkdóma, heilkenni eða skerta færni
 - Truflun á uppkomutíma tanna
 - Ógreind tannáta
 - Glerungseyðing
 - Tannhaldssjúkdómar

(a)

(b)

Krónískar tannholdsbólgur af völdum munnöndunar

a

b

Gífurleg tannsteinsmyndun hjá einstaklingi sem borðar ekki um munn

parfnast nánari athugunar

Lyfjatengd gingival hyperplasia

Slímhúð

Tanntengdir þættir sem skipt geta máli

- Tanntengdir þættir sem greinast í nokkrum mæli í almennu þýði barna, en hefur oft aukna tíðni hjá börnum með sjúkdóma, heilkenni eða skerta færni
 - Truflun á uppkomutíma tanna
 - Ógreind tannáta
 - Glerungseyðing
 - Tannhaldssjúkdómar
 - Tannmyndunargallar;
 - Glerungs-og tannbeinsgallar

Tannmyndunargallar

- Gallar í:
 - Glerungi
 - Tannbeini
 - Cementum

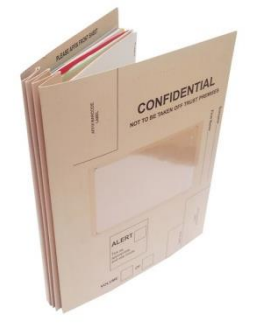
Vankölkun (Hypomineralization)

Vanvöxtur (hypoplasia)

Niðurbrot eftir uppkomu (PEB)

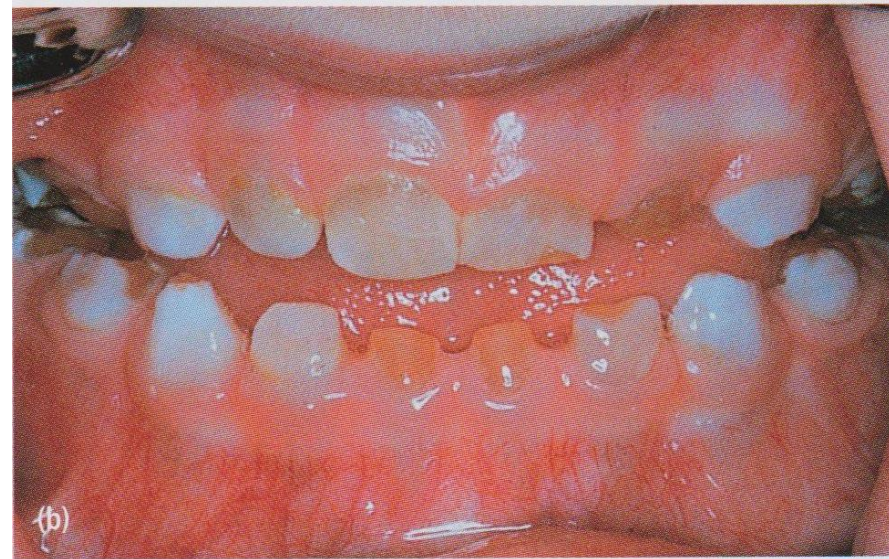
Sjúklingatilfelli

5 ára

- Dentinogenesis imperfecta

Dentinogenesis imperfecta → Osteogenesis imperfecta

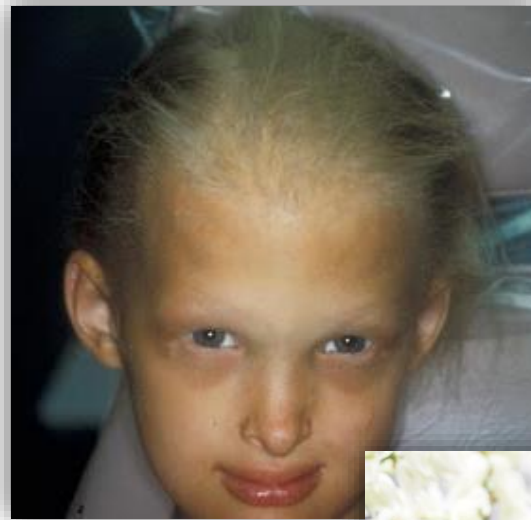

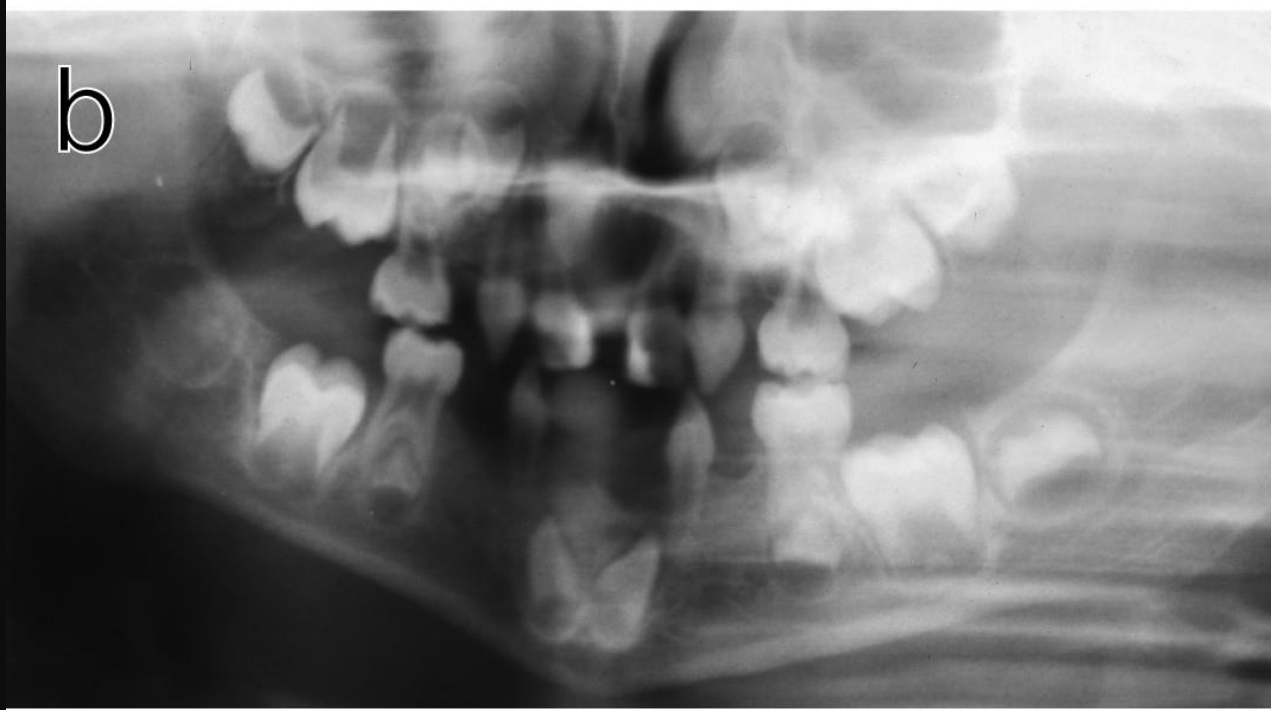
4 ára strákur með OI og DI (Koch and Poulsen, 2009)

Tanntengdir þættir sem skipt geta máli

- Tanntengdir þættir sem greinast í nokkrum mæli í almennu þýði barna, en hefur oft aukna tíðni hjá börnum með sjúkdóma, heilkenni eða skerta færni
 - Truflun á uppkomutíma tanna
 - Ógreind tannáta
 - Glerungseyðing
 - Tannhaldssjúkdómar
 - Tannmyndunargallar;
 - Glerungs-og tannbeinsgallar
 - Frávik í fjölda tanna
 - Frávik í stærð tanna
 - Frávik í formi tanna

- Yfir **100 heilkenna** hafa tannvöntun sem eitt einkenni
 - *Ectodermal dysplasia*
 - *Down syndrome*
 - *Incontinentia pigmenti*
 - *Rieger syndrome*
 - *Klofin vör og gómur*
 - *EEC syndrome*
- Olidodontia og anodontia eru sjaldgæf

Tannvöntun

Ectodermal Dysplasia

Tannvöntun

- Ectodermal dysplasia -

Tannvöntun

- Ectodermal dysplasia -

Tanntengdir þættir sem skipt geta máli

- Tanntengdir þættir sem greinast í nokkrum mæli í almennu þýði barna, en hefur oft aukna tíðni hjá börnum með sjúkdóma, heilkenni eða skerta færni
 - Truflun á uppkomutíma tanna
 - Ógreind tannáta
 - Glerungseyðing
 - Tannhaldssjúkdómar
 - Tannmyndunargallar;
 - Glerungs-og tannbeinsgallar
 - Frávik í fjölda tanna
 - Frávik í stærð tanna
 - Frávik í formi tanna
 - Tannskekki

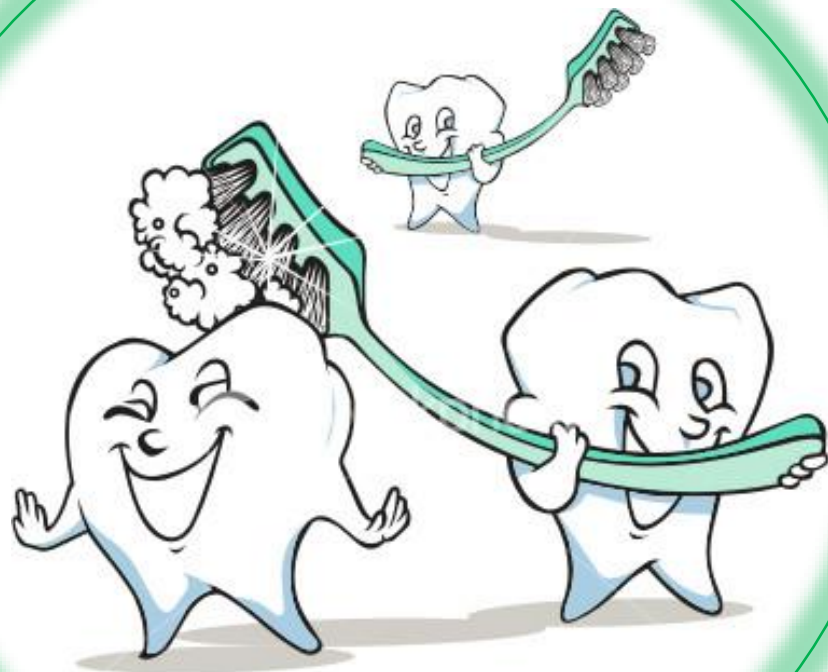
Tanntengdir þættir sem skipt geta máli

- Tanntengdir þættir sem greinast í nokkrum mæli í almennu þýði barna, en hefur oft aukna tíðni hjá börnum með sjúkdóma, heilkenni eða skerta færni
 - Truflun á uppkomutíma tanna
 - Ógreind tannáta
 - Glerungseyðing
 - Tannhaldssjúkdómar
 - Tannmyndunargallar;
 - Glerungs-og tannbeinsgallar
 - Frávik í fjölda tanna
 - Frávik í stærð tanna
 - Frávik í formi tanna
 - Tannskekki
 - Tannáverkar
 - Tannlæknahræðsla
- Vandir, sem hefur lága tíðni í hinu almenni þýði barna, en mun hærri tíðni meðal barna með sjúkdóma, heilkenni eða skerta færni
 - Bakflæði
 - Fæðuinntökuvandi
 - Slefmyndun
 - Munnþurrkur
 - Ávanar ýmsir
 - Gnístur
 - Matarsöfnun í munni
 - Munnöndun
 - Tunguþrýstingur
 - Kropp í varir og/eða tannhold
 - Varabit

Fyrirbyggjandi leiðir í munnheilsu barna með sjúkdóma, heilkenni eða skerta færni

Fyrirbyggjandi leiðir

- Í stórum dráttum sömu fyrirbyggjandi leiðir og fyrir börn almennt
 - ✓ **Reglulegt eftirlit hjá tannlækni**
 - ✓ **Tannburstun með flúortannkremi 2x á dag frá uppkomu fyrstu tannar**
 - ✓ **Tannþráður allt frá því að fyrstu jaxlar mynda snertipunkt**
 - ✓ **Hollar neysluvenjur**
- Sérstakar aðstæður barna með sérþarfir eða skerta færni
 - Háð öðrum hvað tannhirðu og mataræði varðar
 - Þörf gæti verið fyrir einstaklings-aðlöguð tannhreinsitæki til að tryggja góða hirðu
 - Sérhæfð meðferð vegna vandamála sem tengist heilkenni eða vanda barnsins
 - Efling munnvatnsframleiðslu (dæmi: DiGeorge syndrome)
 - Hindrun varabits eða annarra óheppilegra ávana
 - ...

**LYKILORÐ TANNLÆKNINGA
FYRIR BÖRN MEÐ FÖTLUN
(og reyndar allra)
ERU:**

FORVARNIR

Hvers vegna eru tennur einn af lífsgæðalyklunum?

Ástand tanna hefur veruleg áhrif á:

- Útlit
- Tyggigetu
- Svefn
- Matarlyst
- Einbeitingu
- Persónuleg sambönd og samskipti
- Félagsleg samskipti
- ...

Lök tannheilsa getur skert lífsgæði og vellíðan verulega, bæði andlega og líkamlega

Takk fyrir mig